

Att utveckla inkludering i skola och samhälle: Undervisning av funktionella kunskaper för gymnasieelever med intellektuell funktionsnedsättning.

Ingrid Olsson

Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningssociologi, Uppsala universitet

Personer med intellektuell funktionsnedsättning löper ökad risk att inte inkluderas inom samhälle och utbildning. Ett sätt att öka inkluderingen kan vara att utveckla funktionella kunskaper. Funktionella kunskaper avser vardags- och arbetsrelaterade kompetenser som möjliggör självständigt deltagande i samhället (Ayres & Langone, 2005; Olsson, 2022). Inkludering ses här som något som förekommer i olika utsträckning, där undervisning kan bidra till att öka inkludering med målet att alla personer är aktivt engagerade, kan påverka och känner gemenskap samt att allas bidrag uppskattas (jmf. Olsson & Nilholm, 2023). Syftet med den forskning som presenteras här var att genom kvalitativ metod undersöka pedagogers, verksamma i anpassad gymnasieskola, förslag kring hur undervisningen av funktionella kunskaper kan utvecklas. De frågeställningar som undersöktes löd: (1) Hur kan kunskapen om att undervisa gymnasieelever med intellektuell funktionsnedsättning funktionella kunskaper utvecklas genom att ta del av pedagogers egna förslag? (2) Vilka bidrag ger pedagogernas förslag till kunskapen om att utveckla inkludering? I denna studie analyserades gruppreflekationer skrivna av gymnasielärare. Lärarna hade reflekterat över sina egna förslag på hur de kan utveckla undervisningen av funktionella kunskaper och kring hur olika sätt att undervisa har fungerat. Lärarnas reflektioner analyserades med hjälp av innehållsanalys som resulterade i olika teman. Teman analyserades vidare med dessa teoretiska modeller för inkludering och undervisning: (a) The Inclusive Education Model, vilket är en modell för hur kunskapsbidrag kan förstås i relation till inkluderande utbildning som har föreslagits av Olsson och Nilholm (2023), (b) Den didaktiska triangeln (bl.a. Gidlund & Boström, 2017; Zierer, 2015). Resultaten visade utmaningar och möjligheter avseende arbetsmetoder för att utveckla funktionella kunskaper. De gav också förslag på hur undervisning kan bidra till byggandet av inkludering. Resultaten diskuteras i relation till ovan nämnda teorier. Vidare ges förslag på utveckling av undervisning och rekommendationer för fortsatt forskning för att öka inkludering.